

netop øves megen Velgørenhed af Menigheden, er det et Bevis for, at, hvad jeg her har sagt om denne Sag, har sin Rigtighed. Jeg tror, det vil være heldigt for de fattige i Landet, om vi vende tilbage til den gamle Ordning, idet der saa vil flyde flere Penge til dem end hidtil gennem disse Kirkebøsser, at der altsaa vil komme flere frivillige Ydelser til de fattige, hvad der er heldigt for dem. De kommunale Gaver til de fri Fattiggasser ville ogsaa kunne fortsættes fremdeles; der vil kunne ydes endogsaa rigeligt, og der sker heller ikke nogen Skade derved. Jeg tror ikke, der gives for meget til de fattige her i Landet, saa selv om vi nu ogsaa ordnede vor Lovgivning saaledes, at de kunde faa noget mere, var det ingen Skade til.

Estrup: Det skal kun være en ganske kort Bemærkning. Den højtærede Minister har ikke modsagt Rigtigheden af de Bemærkninger, jeg fremkom med. Han kan selvfølgelig uden Lovhjemmel spørge hvem han vil, men Lovens Anvisning til Ministeren om at søge Raad, giver Ministeren Ret til at tillægge Raadet en Betydning, som f. Eks. mit Raad og Adressers Anvisning aldeles ikke har. Det er Betydningen af disse Ord om Præstevalg, som foreslaas indsatte i Lovforslaget, og som efter min Mening ikke bør være der, naar man overhovedet vil udsætte Afgørelsen af Spørgsmaalet om Præstevalg, indtil en Kirkekommission er hørt. Det er at foregribe Spørgsmaalet, og derfor burde det egentlig aldrig sættes ind i Loven.

Goos: De Bemærkninger, der fremkom fra nogle Sider fra den Gruppe, hvortil jeg hører, give mig Anledning til at gøre nogle Bemærkninger fra det Standpunkt, som denne Gruppens Flertal i Udvalget har indtaget. Det er antageligvis et noget forskelligt Syn paa det, der opnaas ved det kirkelige Udvalgs Nedsættelse, og paa det hele kirkelige Forfatningsspørgsmaal, som ligger til Grund for det forskellige Standpunkt, vi indtage. Det er maaske Tilfældet — det er i alt Fald en nærliggende Forklaring af den Holdning, som Udvalgets Flertal har indtaget — at vi tillægge Kirkeforfatningen i sin hele Udstrækning, men navnlig naturligvis ogsaa den samlede Kirkes repræsentative Forfatning, en ganske overordentlig Vægt. Jeg anser det for at være af saa stor Betydning, at det i Virkeligheden betinger Folkekirkens Bestaaen — ikke som Kirke, thi det er den naturligvis hævet over —

men Bestaaen i dens Forbindelse med Staten, hvori den siden Reformationen har været, og som for Statens Skyld, for hele Samfundets Skyld, er af saa overordentlig Betydning. Saaledes er det, naar man har dette Syn. Der er en anden Opfattelse, som jeg meget vel ved hersker i nogle kirkelige Kredse, hvor man er meget tvivlende med Hensyn til Spørgsmaalet om Kirkens Forfatning i det hele taget, og hvor man ganske vist maaske ikke i og for sig holder paa den bestaaende, den nedarvede patriarkalske Forfatning, hvorefter Kirken staaer under Statens Styrelse, men hvor man tværtimod tænker sig en fuldstændig Løsning af Baandet mellem Folkekirken og Staten, saaledes at Folkekirken bliver et frit stillet Trossamfund som andre Trossamfund her i Landet. Ud fra denne Opfattelse kan jeg forstaa, at man ser skeptisk og tvivlende paa Spørgsmaalet om Kirkens Forfatning, og at man gaar med til det som et Forsøg, med Hensyn til hvilket man tvivler om, hvorvidt det vil lykkes. Jeg kan fra dette sidste Standpunkt forstaa, at man ogsaa gaar mere strengt i Retten om Ting, som for andres Opfattelse staa som Smaating. Fra den Opfattelse, som jeg slutter mig til, og som tillægger Kirkeforfatningen saa overordentlig stor Vægt, som jeg gør, vil man naturligvis være mindre tilbøjelig til at veje paa en Guldvægtskaal, om nu den eller den Indrømmelse gaar for vidt eller ikke. Man stiller sig der naturligt paa det Standpunkt at spørge: Gaa vi videre, end det kan forsvares? Det mener jeg, at den Gruppe af Udvalget, hvortil jeg hører, og som har sluttet sig til Flertallet, ikke gør. Der er intet foregrebet med Hensyn til Fremtiden, Begrænsningen er sat saaledes, at naa vi ikke til et Resultat ad den Vej, til en Kirkeforfatning, saa staa vi paa den samme bare Grund som nu, og saa maa vi findes os i den Udvikling, der vil komme, at Forholdet mellem Kirken og Staten vil blive løst. — Angaaende den Tidsgrænse, som er sat, og som giver alt, hvad der nu sker, en midlertidig Karakter, have vi ment at kunne gaa med til den, fordi Maalet var saa stort og saa betydningsfuldt, at vi ikke turde begrænse en Indrømmelse til det, som kunde karakteriseres som nødvendigt. Naar derfor det ærede 12te kongevalgte Medlem (Estrup) fremdrog, at vi vare gaaede med til at give Menighedsraadene inden for denne Grænse Beføjelser, som ikke vare nødvendige, vil jeg sige: Nej, ikke nødvendige, men da det ikke kan paastaas, at de ere unatur-